

Csehy Flóra

Bencés emlékévk a Selye János Gimnáziumban

Újabb emlékévk a Selye János Gimnáziumban! A komáromi Selye János Gimnázium mindig is büszke volt történetére, az elődök eredményeire és erőfeszítéseire, melyet a magyar kultúra érdekében fejtettek ki. Andruskó Imre, a gimnázium igazgatója a tavalyi Selye 100 emlékévk után a 2024/25-ös tanévben meghirdette a Bencés emlékévkét.

Az emlékévk célja, hogy mi, diákok megismerkedjünk a bencés lelkeséggel, s alaposabb tudásra tehessünk szert iskolánk gazdag történelmi múltjáról. Iskolánk országos hírnevét ugyanis a bencések alapozták meg.



Forrás: a Selye János Gimnázium archívuma

A komáromi gimnáziumot 1776-ban a pannonthalmi bencések vették át a jezsuitáktól: olyan tanárok oktattak itt, mint Baróti Szabó Dávid, a jeles költő és műfordító, aki például retorikát tanított, Czuczor Gergely költő és szótáríró, Révai Miklós nyelvész vagy Pray György, a kiváló történetíró. A hajdani tanítványok közt is szép számmal akadnak a magyar kultúrtörténetben közismertté vált egyéniségek: ilyen például Ányos Pál, a szentimentalizmus legismertebb magyar költője, Beöthy Zsolt és Szinnyi József irodalomtörténészek, Feszty Árpád festőművész, illetve Konkoly-Thege Miklós csillagász.



Tanári kar

Forrás: a Selye János Gimnázium archívuma

A történelem viharainak kiszolgáltatott intézmény egészen 1945-ig helytállt és példaadó lendülettel szolgálta a magyar oktatás ügyét, mígnem 80 évvel ezelőtt, 1945. június 28-án kapui bezárására kényszerült. A tanárokat szélnek eresztették. Az emberpróbáló időkben is nagyszerű teljesítmények születtek mind a tudományok, mind a művészetek terén. Bíró Lucián, Borka Géza, Gidró Bonifác, Horváth Cézár, Kocsis Károly és Pataki Maurus nemcsak oktatással és tudományos munkával foglalkoztak, hanem széles körben használt tankönyveket írtak, Bíró Lucián pedig *Tábortűz* címmel lapot is alapított. Kevesen tudják, hogy 1925-ben, kis híján 100 évvel ezelőtt a gimnáziumban tanító, rendkívül művelt bencés atya, Pataki Maurus szlovákra fordította *A Pál utcai fiúk* című regényt.



A Komáromi Szent Benedek Rendi Főgimnázium könyvtára

Forrás: a Selye János Gimnázium archívuma

Az emlékév idén is felettebb eseménydúsnak ígérkezik, rendezvények egész sorozatára számíthatunk. A gimnázium diákjai Elek József történelem szakos pedagógus szervezésében egy helytörténeti kutatóprogramba is bekapcsolódhatnak: a múlt megismerése nélkül a jövőképünk sem lehet világos.

2024. október 22-én kerül sor a bencés partnerintézmények napjára. A Selye János Gimnázium már több éve működik együtt a győri Czuczor Gergely Bencés Gimnáziummal és a Tihanyi Bencés Apátsági Múzeummal: ezek az intézmények jelentősen emelik majd a bencés emlékév fényét.

Németh Vilmos, a gimnázium egykori igazgatója megrajzolta Magyarország hegy-, sík- és vízrajzi viszonyainak átnézeti térképét, melyet 1881-ben iskolai segédeszközként általános használatba helyeztek. Ennek a kivételes térképnek a sokszorosított változatát a bencés évben a gimnázium újra közkincsé teszi, Orosz Örsnek, Nyitra megye kulturális és turisztikai bizottsága elnökének a segítségével.

A fennmaradt dokumentumok alapján meglepően izgalmasnak tűntek a gimnázium bencés évei, a köznapi diákrítusok, szokások, különös tantárgyak, értékelési módok. Milyen izgalmas lenne, ha legalább egy napra visszacsöppenhetnénk a bencés idők fénykorába! Vagy legalább meglévő ismereteink alapján rekonstruálni egy gimnazista napját például az 1896/97-es tanévből. A napot latin nyelvű imával kezdenénk, majd mondjuk Vértesi Leander tartana latin, majd magyar órát, utána Hajós Benő rajzoló geometriát, Bozmánszky Gyárfás szépírást, Gallik Oszvald földrajzot és Honyák Lajos testnevelést. Molecz Tivadar (a Szent András templom karnagyának) énekórája sem maradhatna el. A nap hálaadó imával zárulna. Ki ne vágyna egy ilyen időutazásra? Ki ne szeretne gondolatban egy padban ülni Selye Jánossal, vagy hexametereket skandálni Baróti Szabó Dávid óráján?



Az első osztálykép – 1931
Forrás: a Selye János Gimnázium archívuma